UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs In Avthentica, Et Institvtiones

Bartolus

Lugduni, 1567

Bonorum possessionibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96136

Visual Library

Sed hec de ijs ⁊c. Ibi dicitur ꝙ deditiтia libertas ⁊ Latina hodie ſub
lata eſt. Latina libertas erat qꝛ aliquis tpe vite ſue erat liber in
morte ſua in extremo vite ſue ſpiritu libertatem amittebāt,⁊ ſic
nō habebāt heredes,ſed hodie iſta Latina libertas eſt repꝛoba
ta,ſed ecce eam appꝛobant:qꝛ habent manū moꝛtuā,⁊ hic idē ē.

De aſſignatione libertorum. Rub.

1 ¶ Domin⁹ feudi pōt aſſignare vaſallū potētioꝛi dūmodo cōdi
tio aſſignatiōis nō fiat dterioꝛ,alias nō pōt ſine cōſēſu vaſalli.
2 Maritus obligatus de dote reſtituenda poteſt alīj delegari in
uitus ſi non fiat eius conditio deterioꝛ,

In ſumma quod. §.idem eſt er
go. Aſſignare ē expꝛimere vel poteſtari verbis,vel ſcriptis,
vel nutu cuius velit ꝙ ſit libert⁹ vt.j.e.§.vltra
expꝛeſſe,eadē l.pꝛima,circa pꝛincipiū. Ad quid
valent iſta iura. Ecce caſus in terminis, ego pꝛo
mitto aſſignare tibi cētū libꝛas terre:do fideiuſſoꝛes ꝙ ī tali lo
co capiat:nūquid ſunt liberati fideiuſſoꝛes:iſta iura dicūt quod
ſic:lʒ nō ſit terra tradita ex quo verbaliter eſt aſſignata. Iteʒ no
ta ꝙ libertas pōt aſſignari vnde libertum non poſſet delegare
1 extraneo:vt:ff.de condi.inde.l.ſʒ non ſoꝛtem.§.libertus.†hunc
vaſallū volo vel homagium transferre in alium,iura iſta ſint.j.ar
gumen.ꝙ non poſſem in extraneū,ſed poſſum aſſignare vni filio
rum. Dn̄s domini mei diſtinguebat ī iſta queſtione,aut dn̄s feu
di vult aſſignare vaſallū ſuum potentioꝛi ⁊ ſic non fiet deterioꝛ
conditio aſſignationis. Erat quidā comes,vult aſſignare vel trāſ
ferre homagium ſuum in regem:qꝛ vult dare regi poteſt,ſed ſi
dn̄s erat quidam comes ⁊ vult dare cuidam ſimplici militi,⁊ ſic
eſt conditio aſſignati deterioꝛ:qꝛ erat homo comitis.modo eſſet
homo cuiuſdam militis,non poteſt hoc facere ſine conſenſu va
2 ſalli. Lex dicit maritus eſt obligatus vxoꝛi de dote reddenda v
xoꝛ vult eū delegare alīj,cogiturne pati maritus ſe delegare: Di
citur ꝙ ſic,niſi ſit conditio eius deterioꝛ pp delegationem. Iſte
caſus eſt.ff.ſol.matri.l.ſecunda ꝙ melius ſit habere maioꝛē do
minum hʒ in authen.de defen.ci.§.audient quoque.

ADDITIO.

1 ¶ Sine conſenſu vaſalli. Adde an vaſallus ad petitionē dn̄i co
gatur fidelitātē pmittere alteri,Bart.in cōſi.cclxxv.in pꝛimo
vol.qui tʒ ꝙ multo vaſallo dn̄s nō poſſet delegare duobus caſi
bus exceptuatis.de quibus ibi vide.⁊ Roma.cōſi.xxv.p eūdeʒ
Bald.conſi.clxxxvij.in tertio volumine. Cy.in.l.j.C.de nouat.
Ja.de Aret.in lege.ij.in pꝛin.ff.ſolu.matri.

Unde querebatur. Qd ſi filio ī pōtate fiet aſ
ſignatio liberti,ſi poſt aſſignationē ſibi factam emancipetur,euaneſcit aſſignatio. Cōtra
qꝛ filio emancipato pōt fieri aſſignatio:ergo ſi emancipatio non
impedit aſſignationem cōtrahendā,multo fortius nec impediet
iā cōtractam.argumē.ff.qui ſunt ſui vel alieni iuris.l.pre. Et qd
emancipato poſſit fieri aſſignatio,habet.ff.e.l.imo ſoluit Pla
cen.ad iſtud contrarium in ſequendo imo dicit Placen.imo ali
quid impedit iā ꝯctū poſſit aſſignare libert⁹.cū enim illa.l.nun
quid filio exiſtēti in poteſtate vel filio emācipato poſſit aſſignari
libertus:reſpondent ꝙ ſic,intellige dicit Azo,referri rōnem illā
affirmatiuam ad filium qui erat in poteſtate nō emancipatum.
ad argumē. Placen.de.l.non diſtinguem⁹.§.pmiſſo dt Azo,nō
eſt verum ꝙ ſacerdotium ſuperueniens impediat arbitrium ſu
ſceptum,ſʒ excuſat vt cogatur arbitrium:ſed ſi poſtquā eſt quis
ſacerdos ⁊ in ſe ſuſcepit non excuſatur quin cogatur arbitrium
quin neceſſitate illa ſe poſuit verum non eſt ſubueniendum ar
gumen.ff.ſi quis cau.l.in hoc.non ſunt alia ⁊c.

De bonorum poſſeſſione. Rub.

1 Bonoꝛum poſſeſſio quid ſit.
2 Bonoꝝ poſſeſſio ē nomē iuris,⁊ poſſeſſio bonoꝝ eſt nomē facti.
3 Uerba pꝛomittens iudicatum ⁊c.qd operentur.
4 Nomina ⁊ verba tranſpoſita qn̄ nō idem ſignificent.
5 Uerba ſi ptiū nō ſolueris tali die res ſit iempta quid operent.
6 Bonoꝝ poſſeſſio ad quid fuit introducta.
7 Bonoꝛum poſſeſſionis plures ſpecies.
8 Bonoꝛum poſſeſſio qualiter hodie obtineatur.
Et an ſit ſublata ſolēnitas verboꝝ q b⁹ petebat bonoꝝ poſſeſſio.
9 Bonoꝝ poſſeſſio que olim ⁊ que hodie eſt neceſſaria.

Ius bonorū poſſeſſiōis
1 ⁊c.† Uidendum eſt qd ſit bonoꝝ poſſeſſio.⁊ quot
ſint ſpecies ſeu differētie bonoꝝ poſſeſſionis ⁊ q̄
bono.poſſeſ.olim erat neceſſarie ⁊ q̄ hodie.⁊ q̄mo
do obtinetur bonoꝝ poſſeſ. Hodie bono poſſeſ.ē
ius retinēdi vel pꝛoſequēdi patrimonīj ſiue rei que cuiuſq; fue
rit cā is moꝛitur.ff.de bonoꝝ poſſeſſiōe lege tertia.§.bonoꝝ igi
tur. Sic hrditas eſt ius pſequēdi patrimonīj,⁊ cui⁹ fuerit cuʒ is
moꝛitur:vt ff.de verboꝝ ſignificatiōi.lege hereditas.ff.de regu
lis iuris.lege nihil aliud eſt. Dico quod equiuoce ſumit hoc nō
eſt ius in vtraq; diffinitione hrditatis. hereditas eſt ius ciuile
ſed in bonoꝛū poſſeſſiōe diffinire bonoꝛū poſſeſ.eſt ius ptoꝛium
⁊c. Bonoꝛū igitur poſſeſſio eſt ius poſſidēdi retinēdi qꝛ ⁊c. Iſta
diffinitio cōpetet bonoꝛū poſſeſſio decretali nō edicta libꝛo vt j.
2 videbis ad minus vi bonoꝛū raptoꝛū. Pꝛio† ſciendū eſt bono
rū poſſeſſio nomē eſt iuris,⁊ poſſeſſio bonoꝛū nomē eſt facti,vt ff.
de acquirēda poſſeſ.⁊ non coꝛrigit qd ius ciuile nō admittebat:
qꝛ erāt ſibi incogniti:vt ſupꝛa de hereditati. que ab inteſtato de
ferunt.§.emācipati.quādoq; coꝛrigitur ius ciuile.l.pꝛia.§.adi
piſcitur.⁊ lege tertia circa pꝛincipiū ſic dicūt eſſe differētiā. Ro
bertus magiſter dicitur in arte mathematica,⁊ magiſter Rober
tus dicitur in arte liberali. Dn̄s domini mei impꝛobat pcura
3 toꝛiū d vi verborū. dicit in pꝛocuratoꝛio† ſic talis cōſtituit talē
pꝛocuratoꝛē dās ei plenariā poteſtatē ⁊c. pꝛomittēs pꝛo eo ſol
uere iudicatū nō erat iudicatū ſolui,dicebat ipſe verbuʒ iudica
tū ſolui,eſt verbū iuris iō hʒ nō tantuʒ vim verboꝛū,ſed hʒ inter
pꝛetationē:vn̄ iudicatū ſolui verbuʒ iure tria ſignificat, illud qd
verbum ſonat ⁊ hoc de vi verboꝛū ſolui,iteʒ ſignificat alia duo
defendere,⁊ dolum non cōmittere ⁊ hoc habet interpꝛetationeʒ
ſed ſoluere iudicatum non eſt verbum iuris:vnde ſolum ſignifi
cat quod verbum ſonat,nō ſignificat alia duo que ſignificantur
p interpꝛetationē iuris:vn̄ ſolū eſt cautum de hoc quod verbuʒ
ſonat ⁊ ſit ſufficiēs tale pꝛocuratoꝛiū repellenduʒ. Pꝛo ſua ſen
tentia inducit iſtā diſtinctionem. Bonoꝛū poſſeſ.eſt nomē iuris
poſ.bonoꝝ eſt nomē facti. In hac parte nō hʒ locū quod dicitur
4 †nomina ⁊ verba trāſpoſita idem ſignicāt.⁊ p hoc inducebat le
gem,lex dicit,vēdidi tibi reʒ ſub pꝛetio legis cōmunis vēdo tibi
5 reʒ pꝛo tāto† ⁊ ſi ptiuʒ nō ſolueris tali die res ſit inempta. Iſta
verba,⁊ ſi pꝛetiū nō ſolueris,tali die res ſit inempta,ſunt verba
iuris,vn̄ hūc hʒ effectū quod ſi ad diē pꝛetium ſoluatur,qd trāſ
fertur dominiuʒ ipſo iure ſine aliq̄ alio facto in pꝛincipio:ſʒ non
ſic eſſet ſi dixiſſet vēditoꝛ pꝛetio nō ſoluto ad diē res ad me redi
bit,qꝛ iſta verba nō ſunt verba iuris. Hoc eſt quod pꝛobat.C.de
pactis inter empto.⁊ vendito.l.iij. Hoc nō appꝛobo,ſed dico pcu
ratoꝛem admittendū.ergo reperio legis verba vbi ſunt iſta ver
ba,ſolui iudicatū:vt ff.de pto.ſtipu.l.ij.⁊ dico qd de vi verboꝛuʒ
hʒ ſolui iudicatū hec tria:qꝛ qui pmittit ſoluere iudicatuʒ.pꝛo
mittit ea ſine quib⁹ hoc eſſe nō poteſt:niſi dolus eſſet,vel ſaltem
cōmode nō pōt iudicari. Itē,ſi nō defendit,iudicari non poteſt,
vn̄ dico qd de vi verboꝝ ſignificant hec tria.arg.ad hoc.ff.d iu
6 riſ.om.iud.l.ij.⁊ ff.d pcur.l.ad reʒ mobilē.⁊ l.ad legatū.† Que
ritur quare introduxit ptoꝛ bono.poſſeſ. Hec lex reſpōdit ⁊ di
cit qd pꝛetoꝛ voluit ſupplere p quos ſucceſſoꝛes certiſſime defe
rebant hrditates non potuit ſcʒ bon.poſſeſ.introducendo.dicit
gl.ptoꝛ introducit bonoꝛū poſſeſ. emādando ius ciuile. Et fuit
gl.Hug.⁊ habuit rationē que apparebit inferius,verbi grā,ius
ciuile nō vocabat emācipatos,pꝛetoꝛ vocabat emācipatos.⁊ ſic
emēdat ius ciuile,⁊ nō coꝛrigit:qꝛ ius ciuile nō admittebat nec
repellebat:qꝛ erāt ſibi incogniti:vt ſ.de here.que ab inteſt.defe
rūt.§.emācipati quādoq; coꝛrigit ius ciuile p ius ptoꝛis,femine
agnate vltra ſoꝛoꝛes tātū erāt cognite p ius ciuile ſed eas repel
lebat.ius ptoꝛiū admittit eas,⁊ ſic ptoꝛiū coꝛrigit ius ciuile ⁊c.
vt ſ.d le.agna.ſucceſ.§.ſʒ qꝛ. Dico quod codē modo coꝛrigit in
emācipatis,vnde illa fuit gl.Hugonis.ꝙ in emācipatis ius pꝛe
toꝛiū emēdaret ius ciuile non coꝛrigeret. Hugo voluit dicere ꝙ
emācipatio erat de iure pꝛetoꝛio,⁊ nō de iure ciuili: ⁊ hoc falſuʒ
eſt,vīuo emācipato eſt actus ciuilis,vn̄ verū eſt qd edictuʒ de ca
pitis diminutiōe eſt de iure pꝛetoꝛio,ſed emācipatio eſt d iure ci
uili vt ſ.de leg.agna.ſucceſ.§.vl.vnde hn̄ erāt cogniti emācipa
ti.ſʒ erāt incogniti q̄ ad cōmodum ſuuʒ,vn̄ bene habebat ius ci
uile emācipatos natos,ſʒ nō ad bonū ſuū cātabat eundē virgini
7 bus.† Queret qd ſpecies vel differētie bo.poſ.ſunt: Multipli
citer diuidit bono.poſſ.hic eſt pꝛima diuiſio, alia edictalis.iſte
differētie vn̄ reperiunt in omni capite bon.poſ.ꝯtinet ſub ſe om
nes ſpecies bon.poſ.verba iſta edictalis ⁊ decretalis ⁊ nō intel
ligam⁹ qd eſt bon.poſ. edictalis. Quidā volūt dicere qd bono.
poſ.edictalis.eſt pmiſſio vel pollicita decretalis.vn̄ ſcōʒ eos de
cretalis ſunt vna ⁊ eadē poſ.pollicita ⁊ data ſeu dcreta edicto p
toꝛis moꝛtui.ergo edictalis ē bo.poſ.pollicita:pollicet ptoꝛ qꝛ
ſi eū ⁊ edicta.l.legū adeat fili⁹ dcernet ei vn̄ liberi.ad hoc ſūt ar
gu.ī tit.iſto,pluries dicit litera pollicet ptoꝛ hoc nō placet:⁊ qꝛ
hoc ex inferioꝛib⁹ apparebit. Alij dicūt edictalis,⁊ dcretalis ſic
differūt ſicut efficax ⁊ iefficax.vn̄ ſicut reſciſſoꝛia an̄ reſtitutionē
eſt inefficax ſʒ p reſtitutionē iſluat in cā ptoꝛ viu⁹ ſpiritū vite,id
eſt efficatiā.ſic eſt hic,qꝛ edictū pꝛetoꝛis moꝛtuo cōpetit filio bo

noꝛum poſſeſſio vnde libe.ineſſicax que opera pꝛetoris vana ſūt pꝛetoꝛ viuus p officium ſuum reddit ei vitā dabit efficaciā,v.i. de ed ctalis ꝛ decretalis eſt eadem inefficax ꝛ efficax.Iſti q ſic dicunt ponunt ꝙ moꝛtuo eo in cui⁹ bono.poſſeſ.cōpetit ille cui cōpetit bonoꝝ poſſeſ.hꝫ oīa iura inefficacia ꝛ habet leges p ſe: qꝛ dixit lex ꝙ ſi iſte agat ante ſibi decretam bono.poſſeſ. expellitur exceptione,ſꝫ exceptio eſt actionis excluſio:ergo ante habebit accuſationem ꝛ ius lꝫ inefficax.Hoc eſt ꝙ pꝛobatur.ff.ḋ excep.l.excep.ver.ſina.cap.illo.dico.ꝙ nullum hꝫ ius in bōis,nec efficax ante decretam bonoꝝ poſſeſ.Quid ergo dicimus:Nūq d ergo bonoꝝ poſſeſſio edictalis acquiritur ignorāti:Dico qḋ ſic: ideo ſic nō cōcederet:ſed dicit offert bonoꝝ poſſeſſio ſicut pomū offertur volenti recipere.Dico qḋ imo acquirit ignoranti ſine petitione aliqua,Itē not.ḋt gl.idē eſt decretum ꝛ decretalis.dico ꝙ falſum eſt.Et ſicut bonoꝛum poſſeſſio edictalis ꝛ edictū ſunt duo,ſic decretū ꝛ bonoꝝ poſſeſſio decretalis.Decretum eſt iuſſ⁹ iudicis ius queſitum ab eo eſt bonoꝛuꝫ poſſeſſio decretalis.Sic edictum ꝛ bonoꝛū poſſeſſio edictalis ſunt diuerſa.Bonoꝝ poſſeſſio decretalis eſt ius quo pōt peti decretalis,Pꝛetoꝛ moꝛtuus ḋt,liberi habeant vnde liberi,ex illo edicto ius competit liberis petēdi decretalem,Lex dicit,bonoꝛū poſſeſſio decretalis nō pōt repudiari:qꝛ nō cōpetit anteꝗ̄ ſit decreta:io:ſed bene repudiat, qꝛ ius ꝙ habebant amittatur,habuit ante decretū niſi i⁹ petēdi vt.ff.de ſucceſ.edicto.l.j.§.qui ſemel.ꝛ.§.edicta.edictalis hodie non hꝫ locū:qꝛ non decernitur bonoꝛum poſſeſſio ſed tantum agnoſcitur ille cui eſt delata bonoꝛū poſſeſſio,adit iudicē ꝛ agnoſcit eā corā quocūque iudice,vt.C.qui admitten.ad bonoꝛū poſſeſſionē.l.vlti.Hoc ē verū ḋ oꝛdinarijs ꝛ ḋ ſeptima extraoꝛdinaria in illis.vij.ſufficit agnoſcere:vnde hodie diceretur bonoꝝ poſſeſſio agnitionalis ab agnoſcendo,vel iudicialis a iudice corā quo agnoſceret:ꝛ nō diceretur decretalis vt olim:qꝛ nō dicerēt vt dictum eſt.ꝛ non in illis.vij.bonoꝛū poſſ.que tribuunt ius,ſꝫ decretalis in illis que non tribuunt i⁹ haberet etiā locū hodie.Uides ergo iſtas differentias:qꝛ bonoꝛū poſſeſſio olim alia decretalis alia edictalis,hodie alia edictalis,alia agnitiōalis,vl' iudicialis nō dicem⁹ decretalis,niſi in illi⁹ ꝗ i⁹ nō tribuūt.Ecce alia differētie bono.cū poſſ.alia oꝛdinaria,alia extraoꝛdinaria oꝛdinarie ſunt ſex extraoꝛdina.Dicēdū eſt,vno modo dr̄ extraoꝛdinaria :qꝛ nō hꝫ ſedem certā,vel certū oꝛdinem in edicto,ſꝫ vagatur:qn̄ ꝗ cōpetit ex teſtamēto,quandoque ab inteſtato.ꝛ tribuit ius.vt.j.eo.§.ſeptimo.qn̄qꝫ in alia ſingificatione habetur dicitur extraoꝛdinaria.ſ.qꝛ non tribuit ius.Ille que tribuunt ius decernunt cū cauſa cognitione:ſic ſeruatur oꝛdo in decernendo.ſꝫ alie que nō tribuunt ius,dicernūtur ſine cauſe cognitione ideo dicte vocant extraoꝛdinarie ꝛ ſunt tres Carbonia.que dātur filio impuberi ꝗ patitur queſtionē ſtatus:qꝛ dr̄ non eſſe filius defuncti tribuit ius in poſſeſſione:vnde in pꝛopꝛietate aliquo tp̄e ille qui impetrabat Carbo.ſi vult ius in pꝛopꝛietate,opoꝛtet quod impetret oꝛdinariā:vt,ff.de Carboniano edicto.le.iij.§.poſſū.ꝛ.§.vltimo.Alia que daf ventri,illa nō tribuit i⁹ nec in ꝓpꝛietate,nec ī poſſ.vera:vnde ſolū habet detentionē aſſūmā mulier.C.ī illa ī poſſeſſione nomine ventris,vt.ff.de acquiren.poſſeſ.l.j.in fine.Tertia nec tribuetis in ꝓpꝛietate nec in poſſeſſione vera nec in detentione.ſꝫ ſolū faicet vt filius agnoſcatur in querela.ff.de inoff.teſtame.l.ſcda ꝛ l.Papinianus ꝯ ventrem circa pꝛin.dicunt ergo ꝙ vj.oꝛdinarie tribuūt ius in poſſeſſione,ꝛ in pꝛopꝛietate eſt ſeptima extraoꝛdinaria ſed non alie tres.ſed quod per iſtas.vij.nō acquiritur ius in poſſeſſione appꝛobo multo foꝛtius oīo decretū bonoꝛū poſſeſſionem,tribuit idem aditio hereditatis vt.ff.de regulis iuris.l.pꝛetoꝛ.ſꝫ p aditionē hereditatis non acquiritur poſſeſſio,vt.ff.de acquirē.hereditate ꝙ heredes.ergo p illas ſeptem bono.poſſeſſio.concedo ꝯcluſionem vnde p bonoꝛū poſſeſſionē oꝛdi.non habetur poſſeſſio,ſed occaſione eius habetur:qꝛ decreta eſt bonoꝛū poſſeſſio p quā ius hodie agnita ſequetur miſſio coꝛpoꝛalis,ꝛ ſic pꝛimo queritur.vel poſſum ſic dicere p illas bonoꝛū poſſeſ.haberetur ius in ꝓpꝛietate.quo interueniēte poſtea habetur poſſeſſio coꝛpoꝛalis.Eſt alia diuiſio bonꝝ poſſeſſio in decem ſpecies que numerantur hic.Diuiſio ante bonoꝛū poſſeſ.tribuit ius in poſſeſſiōe ꝛ in ꝓpꝛietate diuiditur in ſex ſpecies ex teſtō ſunt due bonoꝛum poſſeſſio.cōtrata.ꝛ ſm̄ ꝯtab.non eſt ex teſtō,ſed pꝛo tanto dicitur ex teſtamento:qꝛ habet locum facto teſtamento:non qꝛ ex teſtamento pꝛocedit,imo immittitur contra teſtamentum vt.ff.de bonoꝛū poſſeſſione cōtrata.l.qḋ vulgo ꝛ iſta bonoꝛū poſſeſſio cōtratab.datur liberis pꝛeteritis ꝛ ſuis emancipatis.gloſſa facit hic difficilimū argumentū. Et oſtēdit ꝙ filio ſuo,hoc eſt filio in poteſtate,nō pōt dari cōtratab.Quia teſtamentum in ꝗ filius ſuus eſt pꝛeteritus nullꝫ eſt ipſo iure cōtratab.rumpit teſtamētuꝫ:ſed quod nullum eſt rumpi nō pōt, vt.ff.de iniuſto rupto teſtamento.lege nam ꝛ ſi gloſſa reſpondet duobus modis vt apparet vno modo ſic quod nullū eſt,rūpit nō pōt,ſed non eſt nullum iure pꝛetoꝛio ideo illo iure rūpi pōt per bonoꝛū poſſeſſionem cōtratab. Per hoc gloſſa. vult dicere qḋ teſtū in quo ſuus eſt pꝛeteritus nullū eſt iure ciuili.ꝛ eſt aliquid iure pꝛetoꝛio:ſed certe hoc eſt falſum,imo neutro iure ē aliquid iure pꝛetoꝛio:ſed certe hoc ē falſum,imo neutro iure aliquod iure ciuili.Itē ex eo nō pōt peti bonoꝛū poſſ.ſm̄ tabulas ergo non tenet iure pꝛetoꝛio.Alibi reſpondet glo.ſi eſt nullum ipſo iure verū eſt ſi hoc vellet allegare filius pꝛeteritus alias nō ſicut cōtractus bone fide cui dedit cauſā dol⁹ null⁹ eſt ipſo iure,ſi h. velet allegare dolū paſſus.alias non dico ꝙ imo:ꝛ ſi velit fili⁹ ſu⁹ pꝛeteritus ꝙ teneat,nullum eſt.vnde nō eſt nullū ſub conditione ſcꝫ,ſi velit dicere nullum,imo nullū eſt ipſo iure,ſed tenet ex bono ꝛ equo vt.ff.de iniuſto teſtō.lege filio.Quid ergo dicemus: Dico nullū ipſo iure,ſed poteſt conualeſcere: vnde qꝛ cōualeſcere pōt qꝛ nō eſt nullum ſine ſpe conualeſcentie:ideo introductū eſt vt poſſit peti contra illud bonoꝛū poſſeſſio contratab.cū non rumpatur pꝛoꝛſus ſine ſpe conualeſcentie.Querit gloſſa nūq d iſta bonoꝛū poſſeſſio contratab.detur aſcendētibus:Dicit quod ſic argumento.ff.ſi a patre qui fu. ma.l.pꝛima,argumento de cura.bonoꝛū dan.lege finali verum eſt aſcendendo per ſexum maſculinuꝫ.ſed alijs aſcendendum per femininū ſexum datur querela,vt.ff.bonoꝛū poſſeſſione cōtratabu.lege illud.§.ad teſtū.argumētū ad iſtam.l.ff.de inofficio.teſtō lege nam ꝛ ſi parentibus ab inteſtato.Sunt quatuoꝛ vnde liberi que dantur liberis in bonis aſcendentis per lineā maſculinā in bonis aſcendentiū p lineam femininā.Alia ē vnō agnati ꝛ appellaf vū legitimiā nā agnati legitimi ſūt,vū legitimi ſumūtur duplicif,vno mō p vnō agnati,alio modo per vnde legitimi ſuccedit qcūqꝫ ſuccedens per ſe.coniu.vel per legem nouam.per ſenatuſconſultum nati ex filio ꝛ patronus per legem duodecim tabula.quicunque ſit ſuccedēs ꝗ nō hꝫ certum caput in edicto pꝛetoris,patronus nō hꝫ vnde agnati:alia eſt vnde legitimi ꝛ ē generaliter:qꝛ bene cōpetit agnatis,ꝛ alij quibus non cōpetit vnde agnati:ꝛ foꝛte continet ſub ſe ſeptimam extra oꝛdinariam.Hoc eſt quod pꝛobatur.ff.vnde legitimi lege ſecunda.§.vltimo,ꝛ.l.iij.eſt vnde cogna.l.rub.Item vnde vir ꝛ vxoꝛ.C.vnde vir ꝛ vxoꝛ.l.vnica.Uidendum eſt nunc de ſeptima bonoꝛū poſſeſſione:ſeptima hꝫ locum duobus cōcurrentibus:qꝛ ille cui cōpeteret hꝫ eā ſibi nominatim delatam a.l.vel a Senatuſconſulto.ꝛ quod non poſſet ſuccedere per ius ciuile,alias non haberet iſtam,ſed haberet bonoꝛum poſſeſſionem vnde legitimi ꝛ eſt gen⁹ ad iſtā vt.ff.vnde legitimi,lege tertia de exempla de iſta ſeptima,dico quod cōpetit tā ex teſtamento,quā ab inteſtato.Ex teſtamento eſt exemplum.lex dicit:ſi mater grauida filios ſuos heredes īſtituiſſet,de partu nihil ḋt, deceſſit in puerperio filie part⁹ ſuccedet equaliter cū illis īſtitutis ī teſtō, vt.C.de inofficioſo teſtō.lege tertia.Ab inteſtato exemplum eſt, Quidam fuit tranſlatus per legem de linea cogna.lineā.i.agnatoꝛū,vt filij nati ex filia,ꝛ quidam alij,vt.ſ.legitima agnato.ſucceſ.§.hoc etiam.Iſta exempla repꝛobantur hic in gloſſa que exigunt dicit gloſſa ad hoc vt habeat locū iſta ſeptima bonoꝛū poſſeſſio ergo ponit ſic exemplum. Poſthumus alienus inſtitutus non ſuccedit per ius ciuile,vt.ſ.eo.circa pꝛincipium.Iſtud exemplum non valet:qꝛ ſi queris quomodo poſthumus alienus inſtitutus ſuccedat,aut loqueris iure nouo,ſuccedit tanquam heres ſi de iure antiquo,ſuccedit p bonoꝛū poſſeſ.quam dat ei pꝛetoꝛ non lex,vt.ſ.e.§.pꝛimo ꝛ ſupꝛa de lega,§.poſthum⁹ hic variare ꝛ ſe inquantū notantur.ſ.pꝛoxi.iij.car.Ecce alia exēpla dicit gloſſa exiguntur duo,vt detur iſta bonoꝛum poſſeſſio videlicet, ꝙ deferatur nominatim p legem ꝛ illi cui defertur de iure ciuili non poſſit ſuccedere,vt.ff.vnde legitimi.lege tertia ꝛ.ff.de la ſe.l.iſta ex teſtamento poni exemplum ſi pater moꝛtuus fecit teſtū in quo me inſtituit,capitur ab hoſtib⁹,ꝛ ſic confeſtim ſit ſeruus ſm̄ veritatem de iure ciuili non valet teſtm̄:tamen lex Coꝛnelia fingit ipſum moꝛtuum pꝛima hoꝛa captiuitatis,ꝛ datur mihi bonoꝛū poſſeſſio per legem Coꝛneliam.ꝛ hoc ex teſtō.Exemplum ab inteſtato in eiſdē terminis,Pater me⁹ moritur apud hoſtes ꝛ fit ſeruus de iure ciuili nō hꝫ heredem:qꝛ ſeruus,tamen per legem Coꝛneliam ei ſuccedo,vt.ff.de teſtō lege Coꝛnelia.de bonoꝛum poſſeſ.lege.tertia.§.ſed eius.Dicit Iaco.exempla iſta non ſunt ad pꝛopoſitum.opoꝛtet ꝙ ille cui defertur iſta ſeptima bonoꝛum poſſeſſio ſit in totū de iure ciuili.Iuſtis exēplis ſi ſuccedit filius patri moꝛtuo apud hoſtes,filius nonne ipſe cognit⁹ de iure ciuili.ecce ergo dicit ipſe exempla in quibus reſidebim⁹ Pater hꝫ filium emancipatū moritur apud hoſtes pr̄ fili⁹ emācipatus habebit bonoꝛum poſſeſſionem.Uel ſic,Pater tu⁹ fecit teſtamentum,in quo teſtamē.emancipatum inſtituit,vel pterijt, tp̄e teſtamenti eras captus apud hoſtes,tu reddes habebis bonoꝛū poſſeſſionem ſm̄ tabulas vel contratabulas ſed quod fuiſti inſtitutus vel pꝛeteritus ꝛ Iacob.non mutat empla,niſi quod illa exēpla que poſuit gloſſa in filio ipſe ponit in emācipato filio.

vnde

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

vnde iſte filius emãcipatus qui reuertitur non ſuccedit p legem
Corneliã nec per ius poſtlimi. cum ſit ico gnitus de iure ſciuili: q2
emancipatus hz bonorum poſſeſ. que eſt exordinari. argumẽto
legis. ff. de bonorum poſſeſſione. lege tertia. §. ſi eius. Hoc non
approbo multũ, aliquis põt eſſe cognitus ſup vno accedente ⁊ i
cognitus ſup alio ius poſtlimi. vnde cognoſcit omnem captum
inquãtũ captus, tñ omni capto dat ius poſtliminium vt p eũdez
ac ſi ſuper fuiſſet in ciuitate: vnde non dat heredẽ, ⁊ lz ſit incogni
tus vt poſtliminium in quantum eſt emãcipatus inquantũ eſt ca-
ptus cognit⁹ vnde illo. vnde nec exempla. gl. ſũt bona vnde gl.
reprobo, vt Jaco. extra gloſ. reprobo alia ratione debent dari ex
empla vbi. lege deferunt hereditatẽ ius poſtliminij fictione Cor
nelie non deferunt hereditatem ſed remouet obſtaculum: quare
prohibetur mortu⁹ apud hoſtes hereditatem habere: q2 ſeru⁹
moritur. Lex. Corn. fingit ipſum mortuũ prima hora captiuita
tis: vnde remouet impedimentũ, ſz nõ hz tñ eo iure quo hrẽs ſi nõ
eſſet captus numerate. l. Corn. vel poſtliminio, vbi ergo ſunt exẽ
pla, teſtator paſſus eſt minima capitis diminu. ⁊ ſi teſtamentũ ir-
ritatũ eſt deinde inuenire ſui iuris dicit. l. ex teſtõ babet bonoꝝ
poſſeſſionem ⁊ ſic nõ poſſe ſuccedi per ius ciuile ex iſto teſtamen
datur bonorum poſſeſ. heredi. ſcripto a lege. ⁊ ſupra quib⁹ mo
dis teſtaman. infir. §. nõ tantũ. Ad idem eſt. ff. de iniuſto rupto
teſtamẽto. leg. poſthu. ⁊ eod. titulo. l. filio. Nõ auſus ſum dicere
ꝙ iſta exempla ſunt bona: quia i exemplis iſtis ſuccedit per bo-
norum poſſeſ. ſecũdũ tabulas ⁊ nõne illa eſſet ordinaria, dico ꝙ
extraordinaria põt eſſe ſecundum tabulas illa quam dixi nõ do
ctrina per eandem illud ſed per legẽ ſpecialem que defert. eam.
Aliud eſt exemplũ, aliquis ẽ inſtitutus ſub cõditiõe, ea pẽdẽte nõ
põt adire hereditatẽ, ſed põt petere ſm tabulas ⁊ ſic nõ põt ſuc-
cedere hrditatẽ, ſz põt petere ſm tabulas ⁊ ſic nõ põt ſuccedere
p ius ciuile, ⁊ hz bonorũ poſſeſ. ſm tabu. vt. ff. de bono. poſſ. ſm
tab. l. prima equiſſimum. §. in ſub. conditione, ſed credo qꝺ hoc
ſit per edictum ord. nõ per leg. vnde credo quod illud exemplũ
ſm non ſit bonum, quod bonorum poſſeſſio deferatur per ſe. con
ſul. non bonorum poſſeſ. vnde leg. vt. ff. vnde lege ſecũda vendẽ.
habem⁹ exempla de illa ſeptima poſſeſ. ſm quod defertur here
ditas per illa ſe. conſul. vnde dicit lex iſta ꝙ hz locum iſta ſepti-
ma ſi contingit ꝙ deferatur. l. vel ſenatuſconſul. forma vel ſena-
tuſconſul. qui ſunt in Greco. † Queritur tunc qualiter obtinea-
tur hodie bonorum poſſeſ. Dico quod ſola agnitione coraz quo
cũqz iudice cõpetẽti, ſiue pedaneo ſiue alio, ſiue ſolẽnitate ſiue co
gnitione cauſe, ſiue dicat interponere, ⁊ hoc eſt verũ in illis q i⁹
tribunt, vt hic probat. C. qui admit. ad bonorũ poſſeſ. vlti. Qui-
dã dicunt ꝙ ſolennitas verborũ quibus petebatur bonorũ poſſ.
eſt ſublata. ſed adhuc exigitur cauſe cognitio. ⁊ additur iudex in
teſtimonium rei geſte: q2 iudex facit redigi in actis: ⁊ ſi dubitare
tur poſtea litẽ agnouiſſe pbaret per acta iudicis. Ad hoc ẽ argu
gumen. ff. de teſti. l. Cornelia. C. de teſtamen. lege omnium. Di-
cũt qdã ꝙ plura verba vt apparet vnus contradictor dicit ipſe
nõ agnoſcet. Hoc nõ põt dicere ad legem incontrarium. Dicen-
dum ꝙ loquit qñ petit quis ꝙ mittatur i poſſeſſionẽ, ſi appareat
legitimus contradictor põt impedire, ſed ſi agnoſcat quis no põt
impedire: q2 multi poſſunt ſimul agnoſcere ⁊ intentionem actio
num, vtiliter apparebit quis eſt melior: vnde cum aliquis agno
ſcit nihil petitur, nec libellus datur, nec aliqd fit in alterius pre
q iudicium: vnde ad quid impeditur ꝯdictio. † Querit q̃ bonorũ
poſſeſ. eſt neceſſaria olim ⁊ q̃ hodie. Bonoꝝ poſſeſſio ꝯtabulas
neceſſaria eſt emancipatus olim ⁊ hodie ſuis preteritis eſt per
neceſſaria ⁊ hodie ⁊ olim, vt. C. de liber. prete. le. vltima. Quidaz
dixerunt hoc correctũ: q2 hodie ſublata eſt differentia emãcipa-
tiõis ⁊ patrie poteſtatis. aut. de hrd. q̃ ſinteſtato. §. nulla ⁊ ſi ſint
ſui poſſunt dicere ipſo iure nullũ ſicut emãcipati: ⁊ iõ nõ eis ẽ ne
ceſſaria bono. poſſ. cõtra tab. Sz dicẽdũ ꝙ tollit differentia p il-
lã aut. in ſucceſſionẽ ab inteſtato apparet p rubricã, ſed nõ ex teſtõ
ſm tabulas, nec hodie, nec olim fuit neceſſaria: q2 inſtitutus de
iure ciuili põt adire niſi in trib⁹ caſib⁹ q his legibus continen-
tur. §. quibus modis teſtamẽta infirmen. §. ſi tñ. ff. iniuſt. rup. ⁊ ir
rit. teſtamen. l. poſthumi. ff. de ſecundis tabulis. lege ſi ſub condi
tione. his tribus caſibus eſt neceſſaria vnde liberi, olim erat ne
ceſſaria que dabatur emancipationis vt in authentica de here
di. que ab inteſta. §. nullã. vnde agnati nec olim nec hodie eſt ne
ceſſaria: q2 iure ciuili ſuccedere vnde legitimi nõ neceſſaria: q2
cõpetit omnibus qui poſſunt ſuccedere p legẽ ⁊ ſic ꝺ iure. vt. ff.
vnde legitimi. l. ſecũda §. vlti. vnde cognati olim fuit neceſſaria,
hodie nõ: q2 cognatus de iure ciuili põt ſucedere ſicut ⁊ agnat⁹:
q2 ſublata differentia agnationis vt in aut. de heredi. que ab in
teſtato deferuntur. §. nullã. vnde vir ⁊ vxor olim ⁊ hodie eſt neceſ
ſaria: vt ff. vnde vir ⁊ vxor. l. vncia ſeptima eſſet neceſſaria olim
⁊ hodie. ⁊ ſic vides de aliq b⁹ que nõ ſint neceſſarie nec olim nec
hodie. Dico ꝙ omnis bonoꝝ poſſeſſio olim ⁊ hodie ẽ neceſſaria

Pone ſum heres inſti. ſum minor quindecim annis, poſtq̃ ad
annum perueni. peto in inte. reſti. vt liceat abſtinere, penes me
remanent iura abiecta, vtilia a me recedũt q̃cũqꝫ. dicet addidi
vel ſubſtitui, vel proximior ⁊c ab inte. Dico qꝺ amitteret iure pto-
rio pro bo. poſ. q2 per ius ciuile remanet heres: ergo impoſſibi-
le eſt alium habere directa: ergo quicunqꝫ alias amittatur, ha-
bebit vtiles tñ. Hoc nõ eſt per ius ciuile: ergo hoc eſt p bonorũ
poſ. ⁊ ſic intelligo. l. ff. de mi. lege ſi ſine. §. papi. licet videatur cõ
trarium dicere. vbi dicit pretor vt adeat aut bono. poſ. petat: q2
aliud non poteſt facere heredem, vt C. eo. ti. §. quos autem. Itẽ
filius ſuus heres erit velit nolit, ſed poteſt abſtinere per preto-
rem, vt C. de heredũ qualitate ⁊ differentia. §. his permittitur.
vñ remanent ſibi iure directa, qñqꝫ admittetur, poſtea admittet
per bo. poſ. q2 ſuus remanet heres de iure ciuili: q2 pretor per
quam abſtinuit, vt dictum eſt, non poteſt facere quod deſinat eſ-
ſe heres. vnde eſſe hodie bonorum poſſeſſio eſt neceſſaria.

De acquiſitione per arrogationem. Rubr.

1 ☞ Opere que ſint que tranſeant ad arrogatorem ⁊ que non.
2 Jus petendi bonorum poſ. an admittatur arrogatione.

Et ⁊ alterius generis, ⁊c. Iſto ⁊ alijs duobus modis q traditur viuo,
vñ p arrogationẽ ſuccedit viuo ſimiliter duo-
bus modis vltimis vltimo titulo. Sz iſti duo vl
timi modi ſublati ſunt. Itẽ in libera Latinitate
amore ſerui alieni non erat verum: q2 ſuccedit viuenti: q2 ipſe
non reprobatur viuens: q2 efficiebatur ancilla ⁊ ſic mortua: q2
ſeruitutẽ mortalitati cõparamus, vt ff. de reg. iu. ſeruitutẽ. ſz il-
lis qui arrogatus eſt ſuccedit viuo, ſed mortuus eſt quo ad fami
liam: ⁊ iſta iura de arrogato ſunt q̃ magis ſunt vicina ad ea que
ſunt de monacho. Dicitur hic oẽs res corporales, ⁊ incorpora
les ipſius arrogati trãſeũt ad patrẽ arrogantem, ſed ad bo. poſ.
tranſit ad arrogatorẽ: Dico qꝺ licz ad heredẽ nõ tranſeat ante
apprehenſionem, vt ff. de acqui. poſ. leg. cum heredes, tñ ad ar-
rogationem tranſit poſſeſſio quam hz arrogatis vero apprehen
ſa, ⁊ ſic dicam in monacho. Hoc eſt qꝺ probatur. ff. de preca. l. ſi
adoptauero. ver. apprehẽſa. ⁊ p hoc etiam lex illa dicit corpora
lis res ⁊ incorporalis. Dicit litera qꝺ opere nõ tranſeunt in pa-
trem arrogatorẽ. dicit gl. verum eſt opere que cõſiſtũt in facien-
do, que non trãſeunt ad extraneũ heredẽ. vt C. de ope. lib. leg. li
berti. q2 ergo non ad arrogatorẽ, dico qꝺ illa lex nõ loquitur de
hoc qꝺ non loqtur iſte titulus de obſequijs: ⁊ aliud eſt obſequiũ
aliud eſt operandũ, aliud eſt titulus de obſequijs, ⁊ aliud de ope
1 ris, vt apparet in C. † Itẽ dicit gloſſa opere incerte q̃ cõſiſtunt
in faciẽdo, quas dicũt fabriles, nõ trãſeũt ad arrogatorẽ, vt C. de
ope. lib. ſi operarum. ⁊ ff. de ope. liber. l. fabriles. Dico qꝺ offi-
ciales ſiue certe non tranſeunt ad extraneũ ſz artificiales q̃ con
a ſiſtunt in artificio tranſeunt ad extraneũ [a] vñ dico qꝺ officiales
que dicuntur opere proprie ſumpto noĩe opere cõſiſtũt, in offi-
cio diuino non tranſeunt ad heredẽ extraneũ. ſed artificiales q̃
tranſeunt in artificio ſic. vt ff. de ope. libert. l. fabriles. ⁊ ſic loqui
tur. C. e. ti. l. cõpe. mu. Ille titulus loquit de obſeq a lib. p obſe-
quiũ nõ opa dicũt ipſi tua gña operarũ. nõ ſunt niſi due officia-
les ⁊ artificiales ⁊ differẽtiã iter officiales ⁊ artificiales habes.
ff. de lega. ii. niſi due officiales ⁊ artificiales. l. lega. ſeruũ. §. ſic
efficit. Dicit litera ꝙ ius agnationis nõ trãſit ad arrogatorẽ: q2
agnatio minima capi. diminu. tollit. dicit ⁊ hodie eſt, vt §. mor-
tuo. ſz qꝺ p arrogationẽ amittat agnatio: vñ vult dicere qꝺ amit
tatur i⁹ agnatiõis p minimã capitis diminutionẽ. ⁊ hoc vult di-
gl. cum dt ⁊ hodie eſt, vt. ĩ. eo. §. mortuo. Sed p i⁹ authen. nõ a-
mittit i⁹ agnationis per arrogationem: q2 nõ amittitur iure a-
gnationis: ergo nec agnatio: q2 hodie nõ eſt differentia agnatio
⁊ cognatio. vt in authẽ. de hrditati. que ab inteſtato defe. §. rui-
nã. ⁊ ſic videtur ꝙ retineat arrogatus ſucceſſionẽ in bõis patris
naturalis q̃ remanet cognatus de adoptato nõ eſt dubium cum
2 detur in adoptionẽ alicui ex deſcendentib⁹, non extraneo. † Itẽ
ius petende bonorum poſſeſſio, amittitur arrogatione. dicit gl.
hoc eſt verum, ſed illa delata bonorum poſſeſ. arroget nõ aditaz
bonorum poſſeſ. aliud eſſet ſi arrogeret ea iã petita vel adita. vt.
ff. vn liberi. leg. finali. ⁊. ff. de bonoꝝ poſſeſſio. ꝯtabulas. l. iii. §. ſi
emãcipat⁹. Sz itelligi gl. bonorũ poſſeſ. amittitur capitis dimi
nutio. ⁊ ſic cum tranſeat ad arrogationẽ que cõpetebat ante ar-
rogationẽ: ſz de iſtis que non cõpetunt vt liberi in cõtra tab. in
bõis arrogatoris nõ eſt verũ vt dicit litera. §. ideo ⁊ vſuſ. hodie
non amittitur minima capitis diminutione. nunquid ergo trãſit
ad arrogatorem: Dicũt quidam ꝙ non que eſt ſingate. C. de bo
nis que liberis. l. cum oportet. Põt dicit ⁊ verſus, q vſufructus